

**Застосування комп'ютерних технологій
для підвищення грамотності учнів на уроках української
мови
(виступ на засіданні МК)**

XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості й культури всього населення набувають вирішального значення.

Інтеграція України у світовий освітянський простір, приєднання до Болонського процесу та сучасні глибокі перетворення, що відбуваються в системі освіти й науки України, зумовлюють необхідність удосконалення підготовки вчителя-предметника, який був би здатним здійснювати освітню діяльність на високому професійному рівні, гідно конкурувати на сучасному ринку праці та послуг

Не слід забувати те, що на нинішньому етапі розвитку суспільства наявність знань та вмій з інформаційних технологій стає базовою вимогою як для випускника школи, так і для випускника училища. Молода людина, яка не володіє сучасними ІКТ, яка не ознайомилася з технологіями Інтернету, буде неминуче відкинута за межі сучасного інформаційного суспільства.

Комп'ютери стрімко увійшли в різноманітні сфери нашої повсякденної діяльності, тому широке запровадження комп'ютерної техніки в процесі навчання української мови та літератури є важливим завданням.

Комп'ютер сприяє не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей учнів, а й дозволяє змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим. Комп'ютер забезпечує інтенсифікацію діяльності вчителя і учнів на уроці, сприяє здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку спеціальної або загальної обдарованості, формуванню політехнічних знань, посилює міжпредметні зв'язки.

Роль комп'ютера на уроці більш складна: його використання в навчальному процесі допомагає вчителю зробити урок динамічним, цільовим, насиченим, яскравим, таким, що запам'ятовується надовго. Комп'ютер - це новий вимір у просторі навчання. Це необхідний помічник учителя, інструмент для досягнення ним педагогічних цілей, але не панацея від усіх освітніх проблем. Комп'ютер ні в якому разі не замінить традиційної книжки, ні в якому разі не замінить живого спілкування з учителем, впливу особистості вчителя на учнів. Комп'ютер – це знаряддя, яке поліпшує роботу вчителя, але спочатку вчителю треба докласти чимало зусиль для опанування знаряддям, необхідно творчо проводити підбір матеріалу до уроків, переглянути методику викладання з точки зору застосування на уроці комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та можливості наситити урок мультимедійною інформацією.

Систематичне використання комп'ютера на уроці, зокрема систем презентацій, веде до :

- підвищення якісного рівня використання наочності на уроці;
- підвищення продуктивності уроку;
- встановлення міжпредметних зв'язків;

- з'являється можливість організації проектної діяльності учнів зі створення навчальних програм під керівництвом вчителя;
- вчитель, що створює презентацію, змушений звертати величезну увагу на логіку подання навчального матеріалу, що позитивно позначається на рівні знань учнів;
- змінюються на краще взаємини з учнями, «далекими» від мови, особливо тих, хто захоплюється інформатикою;
- змінюється ставлення до комп'ютера. Діти починають сприймати його як універсальний інструмент для роботи в будь-якій галузі людської діяльності.

Треба зауважити, що методика застосування комп'ютера на різних уроках не може бути однаковою.

Отже, використання можливостей ПК на уроках дозволяє підвищити ефективність навчання, поліпшити аналіз та оцінювання рівня знань учнів, звільнити більше часу для надання допомоги учням. Комп'ютер надає вчителю можливість зробити уроки цікавішими, захоплюючими та сучасними.

Учитель - словесник сьогодні повинен більше творити, експериментувати, досліджувати, ніж будь-коли. Новий підхід до викладання рідної мови здійснюється за рахунок внутрішніх можливостей, за рахунок раціонального розподілу часу на теорію та практику, завдяки чому можна буде уникнути невиправданого дублювання на різних етапах вивчення української мови. Тут нам ніяк не обійтися без укрупненого структурування - вивчення теоретичного матеріалу інтегрованими логічно завершеними частинами. Зекономлений час використовується на реалізацію комунікативно-діяльнісного, культурологічного та проблемно-пошукового принципів. Нині особливо актуальним є етап уроку «тренувальні вправи» (вироблення умінь і навичок), насамперед його зміст, практична спрямованість, пошук найбільш ефективних методів і форм навчання, які творчо поєднують теорію та практику, власне лінгвістичний та комунікативний підходи.

Нові форми проведення уроків є своєрідною модифікацією традиційних їх типів, найбільша варіантність представлена повторювально-узагальнювальним уроком.

Учитель-словесник повинен пам'ятати, що в основу нових підходів мають бути покладені:

- неординарний підхід,
- незвичний ракурс,
- самостійний вибір,
- цікавий текст,
- ігрова ситуація, адже мислення дитини, як зазначав В.Сухомлинський, починається із здивування.

Все це успішно реалізується при використанні комп'ютерних технологій, оскільки:

- 1) комп'ютер для більшості дітей - явище захоплююче, нове. Діти працюють з великим задоволенням;
- 2) учитель, який працює з сучасними комп'ютерними технологіями, викликає у дітей підвищене зацікавлення, виглядає сучасним, компетентним, оригінальним.

Так, використання НІТ надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості навчального процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до навчання в цілому. Уроки із застосуванням НІТ набувають іншого характеру та стилю, потребують

нових методичних підходів. Але, які передумови повинні сприяти вчителю ефективно використовувати НІТ?

1. Необхідна матеріальна база, тобто наявність комп'ютерів, обладнання, програм.
2. Інформаційна культура вчителя. Тут важливого значення набуває відповідна підготовка викладача до використання НІТ. Вона передбачає оволодіння вчителем певними вміннями та навичками, які свідчать про його досконале володіння комп'ютером на рівні середньо досвідченого користувача. А саме – підготувати персональний комп'ютер до роботи, прочитати перелік програм, запустити необхідну програму на виконання, вміти зберегти інформацію, скористатись принтером. Тобто – це вміння не лише застосування комп'ютера як друкарської машинки. На превеликий жаль, більшість вчителів-гуманітаріїв не готова до застосування НІТ саме з цієї причини.
3. Інформаційна культура учня. Якщо ж значна частина учнів має обмаль знань щодо володіння комп'ютером, то перед вчителем неминуче постає питання про доцільність застосування фронтальних комп'ютерних технологій.
4. Наявність значного педагогічного досвіду. З НІТ може працювати лише той вчитель, який користується всім арсеналом традиційних методик. Урок у комп'ютерному класі вимагає від викладача додаткових психологічних та методичних зусиль.
5. Знання методик ефективного застосування комп'ютерних програм. Можна помітити в цілому таку тенденцію – молоді, недосвідчені вчителі, що добре знають комп'ютер, хочуть, але не завжди вміють ефективно використовувати НІТ під час викладання предметів; досвідчені вчителі старшого покоління, що мають за плечима досвід та багатий арсенал засобів навчання і могли б ефективно використати НІТ, навпаки, переважною більшістю, через незнання комп'ютера не застосовують його.
6. Наявність відповідного педагогічного програмного забезпечення, що відповідало б навчальним програмам цих дисциплін.

Проте, на мій погляд, комп'ютер не може повністю замінити вчителя. По-перше, саме вчитель має можливість зацікавити учнів, викликати допитливість, завоювати їхню довіру; по-друге, він може спрямувати їх увагу на ті або інші важливі аспекти предмету, який вивчається; по-третє, відзначити їх старанність та знайти шляхи спонукання до навчання. Таку роль вчителя ПК ніколи не зможе взяти на себе.

Отже, вчитель повинен визначити місце та роль ІКТ в своїй професійній діяльності.

Таким чином, застосування спеціальних комп'ютерних програм з української мови допомагає зробити навчальний процес не лише цікавим, захоплюючим, а понад усе ефективним, практичним, цілеспрямованим. Проведення занять в ігровій формі дозволяє зробити засвоєння знань, вироблення умінь та навиків доступним, незвичним, невимушеним. У дитини зникає почуття страху перед завданнями, вона має можливість звернутися за підказкою, за допомогою, тобто ще раз перевірити свої можливості, а найважливіше - навчитися самостійно вчитися. Пошук правильної відповіді активізує пізнавальну діяльність дитини, спонукає її до мислення, розвиває логіку, формує нові підходи до навчальної діяльності.

Проведення тематичних атестацій з різних видів діяльності сприяє вивільненню часу вчителя на перевірку, а значить полегшує його роботу, допомагає об'єктивній оцінці навченості учнів, викорінює таке негативне явище як списування.

Слід зауважити, що мова не йде про те, що кожне заняття повинно бути творчим, але хоча б деякі елементи творчості в кожне заняття додавати – це, на мою думку, в силах кожного сучасного викладача, тим більше розмова йде про використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Використання комп'ютерних технологій при вивченні курсу рідної мови допомагає не лише інтенсифікувати навчальний процес, а також підвищити рівень знань учнів, розвивати їх здібності, активізувати творчу діяльність, виробити навички роботи з комп'ютерною технікою, об'єктивно оцінювати навчальні досягнення.